

З польових Записів *From the Field Records*

УДК 781.7(477.85/.87)

НОВІ ТРАНСКРИПЦІЇ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ МУЗИКИ ГУЦУЛІВ

Михайло Хай

Стан фіксації, нотування та публікації одного з найскладніших феноменів традиційної музичної культури українців – народної інструментальної музики – на сьогодні починає виходити на нові рубежі науково-аналітичного розгляду та фактурно-стилістичного осмислення (праці І. Мацієвського, Б. Яремка, М. Хая, Н. Ганудельової, В. Ярмоли та ін.). Чи не найпроблематичнішим у цій технологічно трудомісткій і суспільно важливій роботі є питання здійснення достовірних, деталізованих, так званих аналітичних транскрипцій народної інструментальної музики.

У відділі етномузикології ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України близько п'яти років триває копітка і кваліфікована робота над нотуванням надходжень за минулі роки, що, незважаючи на свою непересічну наукову та стильову вартість, певний час чекали на опублікування. Зусиллями працівників відділу сьогодні їм надається «друге життя», а відповідно і перспектива бути залученими до сучасного науково-дослідницького та виконавсько-реконструктивного процесу. Високий, виконаний за сучасними європейськими науково-аналітичними вимогами, рівень мають, зокрема, запропоновані тут нотації В. Атаманчука.

У цьому числі «Студій мистецтвознавчих» репрезентовано зразки із трьох найголовніших сфер функціонування народної інструментальної музики в традиційному побуті гуцулів – обрядовому, пісенно-інструментальному і танцювальному, а саме: «Похоронна гра» – награвання для двох трембіт, записано від П. Дідушка та М. Дідушка в с. Голови Верховинського району Івано-Франківської (колишньої Станіславської)

області; «Ой тая коломийка», записано від невідомої співачки в супроводі двох скрипок у смт Верховина (колишнє – с. Жаб'є) Івано-Франківської області; «Гуцульський народний танок “Півторак”», записано від капели В. Грималюка (легендарного «Могура») у смт Верховина. Записи здійснено науковим співробітником ІМФЕ М. Родіною 1949 року, коли традиція на Гуцульщині ще жила повнокровним автентичним життям. Зокрема, композиція «Похоронної гри» за ступенем достовірності відтворення звукової фактури есхатологічно-тривожного звучання двох трембіт може цілком конкурувати з найдосконалішими поховальними й колядницькими сигналами на трембітах в транскрипціях І. Мацієвського (*Мацієвський І. Музичні інструменти гуцулів*. – Вінниця, 2012. – С. 287–292).

Пісенно-інструментальна коломийка з Верховини може слугувати вдячним матеріалом для порівняльних зіставлень зі спорідненими за стилем співацько-інструментальними версіями гуцульського й буковинського коломийкового мелосу, зафіксованими С. Грицою в 1960–1970 роках, що увійшли до видання «Регіонально-жанрова антологія українського музичного фольклору» (т. 1: Пісенна та інструментальна музика Карпат і Прикарпаття. – Кн. 1: Обрядовий фольклор; кн. 2: Позаобрядовий фольклор), яке готується до друку. Простеження парадигматики в її просторово-часовому русі до найхарактерніших взірців гуцульської народної інструментальної музики – одне з найважливіших завдань сучасного аналітичного розгляду в контексті динаміки розвитку і природного згасання традиції.

МИХАЙЛО ХАЙ. НОВІ ТРАНСКРИПЦІЇ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ МУЗИКИ ГУЦУЛІВ

Старовинний гуцульський танок «Півторак» презентує в добірці чи не найпотужніший масив інструментальної музики регіону – музики, що сягає космічних вершин світового традиційного інструменталізму. Автор транскрипції одного з найрозгорнутіших і найяскравіших його виявів – знаменитої «Николаєвої» братів Прилипчанів з Путили (Буковинська Гуцульщина) – В. Атаманчук і в поданій тут мініатюрі досягає максимальної достеменності й органіки

перекладу ансамблевого звучання (свистунка, цимбали, 2 скрипки і бубон) під час нотування.

Подані твори ввійдуть до видання «Регіонально-жанрова антологія українського музичного фольклору», яке готується до друку. Сподіваємося, вони стануть у добрій нагоді сучасним дослідникам, студентам-гуманітаріям та широкому загалові поціновувачів традиційної інструментальної музики гуцулів.